

Flerspråkighet i förskolan

Skolverket

Flerspråkighet i förskolan

- Modersmål och flerspråkighet
- Förskola på nationellt minoritetsspråk
- Frågor och svar

Vad innebär modersmål?

- ” Först, mest och bäst”
- ” Språket jag fick i arv”
- ” Språket som ligger mig närmast om hjärtat”

Vad innebär flerspråkighet?

- Definitionerna av begreppet flerspråkighet och vilka individer som ska betraktas som flerspråkiga har varit många, alltifrån att till exempel utgå från talarens ursprung, kompetenser i de språk talaren behärskar till vilka funktioner talarens olika språk har (jfr Skutnabb-Kangas, 1981:94).
- Flerspråkighet ses då som den överordnade termen och avser användning av två eller flera språk, medan begreppet tvåspråkighet, när det används, avser användningen av just två språk. ((Otterup, 2005:13).
- Additiv-Subtraktiv

De nationella minoriteterna

- judar
- romer
- urfolket samerna
- sverigefinnar
- tornedalingar

Nationella minoritetsspråk

De erkända nationella minoritetsspråken i Sverige är:

- jiddisch
- romani chib (alla varieteter)
- samiska (alla varieteter)
- finska
- meänkieli.

Yhteiskuntaoppi Sičaritori

Čhib Nášuvnnalaš veahádat

Histárjjá Opettaja Sikavela

Állgoälbmuk Lieradit Tšimb

Daaroengiele

Racklepha Kieli Daaroengiele

Sámieh

לערער

Sičarel

Skolverkets instruktion

SFS 2015:1047, 18§

”Myndigheten ska [...] ha ett samlat ansvar (sektorsansvar) för frågor om de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken inom ramen för sitt verksamhetsområde vilket innefattar att verka samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till berörda parter [...].”

Sveriges minoritetspolitik

Syftar till att:

- ge skydd till de nationella minoriteterna
- stärka deras möjligheter till inflytande
- ge stöd till de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

**Lag (2009:724) om
nationella minoriteter
och minoritetsspråk**

Skollag (2010:800)

Hela eller delar

Hela eller väsentlig del

Barn som tillhör nationella minoriteter

- Genom förstärkningarna i förskolans styrdokument ska barnen ges rätten att återerövra sina minoritetsspråk. För förskolan betyder detta att förskolepersonal kommer att möta barn, som tillhör de nationella minoriteterna men som inte talar ett nationellt minoritetsspråk.
- För barn som tillhör de nationella minoriteterna kan förskolan bli den enda plats där barnet får möta, höra, se, och uppleva minoritetsspråket och minoritetskulturen. Det kan innebära att det språkliga sammanhanget, mötet med minoritetsspråket i förskolan, är en ny upplevelse för det enskilda barnet

mänskliga rättig
disch barn och
sorg
samer
titet
strukture
torneo
romani chi

Främja nationella minoritetsspråk

- Barn som tillhör de nationella minoriteterna, där urfolket samer ingår, ska även stödjas i sin språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk och främjas i sin utveckling av en kulturell identitet. Förskolan ska därigenom bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.”
- [Flerspråkighet i förskolan - Skolverket](#)

Förskola på nationella minoritetsspråk

Skollagen (2010:800) 8 kap. 12 a § - ikraftträdande 1 januari 2019

En hemkommun som ingår i ett förvaltningsområde enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska erbjuda barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i förskola där **hela eller en väsentlig del** av utbildningen bedrivs på **finska, meänkieli respektive samiska**.

Vårdnadshavare som ansöker om förskoleplats för sitt barn ska **tillfrågas** om de önskar plats i sådan förskola som avses i första stycket.

Att stödja och främja

- Artikeln "Att stödja och främja nationella minoriteter och minoritetsspråk i förskolan" av forskaren Ellinor Skaremyr handlar om att förskolan är en viktig plats för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Artikeln lyfter också upp hur man kan samordna och organisera förskolans språkutvecklande arbete och ger förslag på hur minoritetsspråken kan inkluderas i förskolans utbildning.
- [Att stödja och främja nationella minoriteter och minoritetsspråk i förskolan.docx \(skolverket.se\)](#)

mänskliga rättig
disch barn och
sorg samer
titet strukture
torneo
romani chi

Förskolans läroplan

Lpfö 18

”Barn som tillhör de nationella minoriteterna, där urfolket samer ingår, **ska** även stödjas i sin språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk och främjas i sin utveckling av en kulturell identitet. Förskolan **ska** därigenom bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.”

”Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för olika språk och kulturer, **inklusive de nationella minoriteternas språk och kulturer.**”

Läroplan för förskolan

Lpfö 18

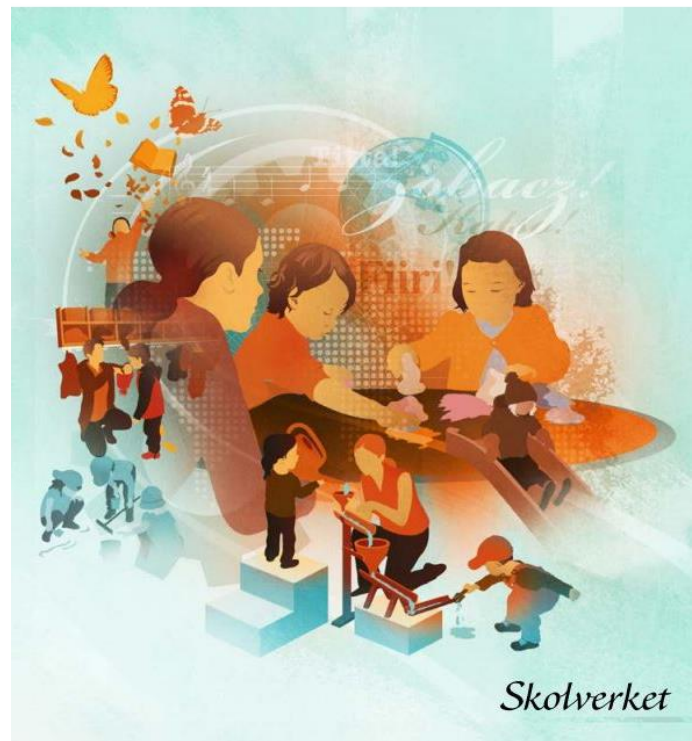

Läroplan för förskolan – Lpfö 18

” förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett **kulturarv** – värden, traditioner och historia, språk och kunskaper – från en generation till nästa. Förskolan ska också se till att olika kulturer synliggörs i utbildningen. ”

Läroplan för förskolan

Lpfö 18

Frågor och svar

- Vad menas med en väsentlig del av utbildningen?
- Vad händer om det är brist på personal med språkkompetens?
- Hur många vårdnadshavare måste begära en plats där utbildningen bedrivs på finska, meänkieli eller samiska, för att kommunen ska vara skyldig att erbjuda det?
- Vilken rätt har barn att få gå i en förskola på finska, meänkieli eller samiska som också ligger nära hemmet eller vårdnadshavarens arbete?
- Ska förskolor som bedrivs på finska, meänkieli eller samiska vara öppna för alla barn?

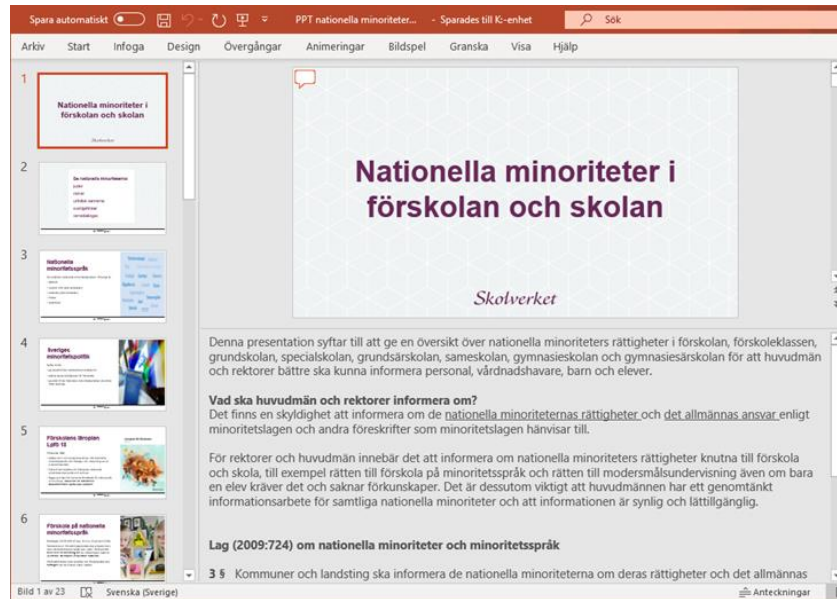
www.skolverket.se/natmin

- Material för undervisning i de nationella minoritetsspråken
- Information och material för undervisning om nationella minoriteter och minoritetsspråk
- Rätt till ditt nationella minoritetsspråk (elever och vårdnadshavare)
- Översättningar av förskolans läroplan – våren 2022

www.skolverket.se/natmin

Nationella minoriteter för skolledning och rektor

The screenshot shows a PowerPoint presentation in Swedish. The title slide is titled "Nationella minoriteter i förskolan och skolan" and features the Skolverket logo. The presentation content includes:

- Slide 1:** Title slide: "Nationella minoriteter i förskolan och skolan".
- Slide 2:** "Om nationella minoriteter" (About national minorities).
- Slide 3:** "Nationella minoritetsgrupper" (National minority groups).
- Slide 4:** "Ansvaret för nationella minoriteter" (Responsibility for national minorities).
- Slide 5:** "Förskollära Utredning Laga 18" (Preschool investigation Act 18).
- Slide 6:** "Förskola för nationella minoriteter" (Preschool for national minorities).

The main text on the slide reads:

Denna presentation syftar till att ge en översikt över nationella minoriteters rättigheter i förskolan, förskoleklassen, grundskolan, specialskolan, grundsärskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan för att huvudmän och rektorer bättre ska kunna informera personal, vårdnadshavare, barn och elever.

Vad ska huvudmän och rektorer informera om?
Det finns en skyldighet att informera om de nationella minoriteternas rättigheter och det allmännas ansvar enligt minoritetslagen och andra föreskrifter som minoritetslagen hänvisar till.

För rektorer och huvudmän innebär det att informera om nationella minoriteters rättigheter knutna till förskola och skola, till exempel rätten till förskola på minoritetsspråk och rätten till modersmålsundervisning även om bara en elev kräver det och saknar förkunskaper. Det är dessutom viktigt att huvudmännen har ett genomtänkt informationsarbete för samtliga nationella minoriteter och att informationen är synlig och lättillgänglig.

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

3 § Kommuner och landsting ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas

Skolverket